

ویرانه‌نامه

ولادت حضرت محمدی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ویژه نامه ولادت حضرت مهدی

نیمه شعبان

گفتم: «اسمُ الله عليك»؛ و سپس گفتم: آیا چیزی احساس می کنی؟ گفت: آری عمه! گفتم: خیالت راحت و دلت آرام باشد، همان است که گفتم.

مرا رخوت و آرامش فرا گرفت و به نرجس حالت ولادت دست داد، با احساس وجود مولایم (مهدی عجل الله تعالی فرجه) به خود آمدم، پارچه را از رویش کنار زدم، دیدم اعضای هفتگانه را بر زمین نهاده، سجده می کند. او را در بغل گرفته، به خود چسباندم. پاک و پاکیزه بود. بلافاصله امام عسکری عجل الله تعالی فرجه صدایم زد: «عمه! پسر مرا بیاور». او را به نزدش بردم، امام دو دست خود را زیر بدن و پشت نوزاد نهاد و دو پای او را روی سینه خویش گذاشت. زبانش را در دهان طفل فرو برد، دست خود را بر چشم و گوش و اعضای فرزند کشید. سپس فرمود: «فرزندم! سخن بگو؛ نوزاد گفت: «اشهد ان لا اله الا اله وحده لا شریک له و اشهد ان محمد رسول الله»؛ آن گاه بر امیرمؤمنان و سایر امامان درود فرستاد و بعد از سلام بر پدرش، سکوت کرد. امام عسکری عجل الله تعالی فرجه فرمود: طفل را نزد مادرش ببر تا به او سلام کند؛ آن گاه نزد من برگردان. طفل را پیش مادرش بردم، سلام کرد؛ او را برگرداندم و همان جا که پدرش نشسته بود، گذاشتم. سپس امام فرمود: عمه روز هفتم باز نزد ما بیا.

حکیمه گوید: صبح شد، آمدم به امام عسکری عجل الله تعالی فرجه سلام عرض کنم، پارچه را برداشتم و دنبال مولایم (مهدی) گشتم؛ او را ندیدم. به امام عجل الله تعالی فرجه عرض کردم: فدایت شوم! مولایم چه شد؟ فرمود: عمه او را به همان کسی سپردیم که مادر موسی، فرزندش را به او سپرد.

روز هفتم که شد، به منزل امام شرفیاب شدم، سلام کردم و نشستم. فرمود: پسر مرا بیاور. مولایم را که پارچه ای به دورش پیچیده شده بود، نزد او آوردم. مثل دفعه پیش، او را گرفت، زبان خود را در دهانش فرو برد؛ مثل اینکه شیر و عسل به او می خوراند؛ سپس فرمود: پسر سخن بگو؛ طفل گفت: «اشهد ان لا اله الا الله»؛ و بر پیامبر، امیرمؤمنان و امامان عجل الله تعالی فرجه تا پدرش درود فرستاد و مدح نمود. و سپس آیه ۵ و ۶ سوره «قصص» را تلاوت کرد: «وَ نُرِيدُ اَنْ نُمَنَّ عَلَى الَّذِيْنَ اسْتَضَعُّوْا فِى الْاَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ اٰيْمَةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِيْنَ. وَ نُمَكِّنْ لَهُمْ فِى الْاَرْضِ وَ نُرِىْ فِرْعَوْنَ وَ هَامَانَ وَ جُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوْا يَخْذَرُوْنَ»؛ بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۲، ح ۳؛ برای مطالعه روایات مربوط به تولد حضرت مهدی ر.ک: کتاب الغيبة صغری، ص ۲۳۷؛ کشف الغمة، ج ۲، ص ۴۴۹؛ کمال الدین و تمام النعمة، ج ۲، باب ۴۲، ح ۱؛ منتخب الاثر، ص ۳۲۱ - ۳۲۴.

در نهایت امام عسکری عجل الله تعالی فرجه به عمه اش حکیمه خاتون فرمود:

«عمه جان! هنگامی که من از دنیا رفتم و شیعیانم دچار اختلاف شدند، به افراد مورد اعتماد از آنها، داستان ولادت (مهدی) را بازگویی؛ لیکن باید این داستان پیش تو و آنها پوشیده و مخفی بماند که خداوند ولی خود را از دیدگان مردم غایب خواهد کرد و از بندگان مکتوم نگه خواهد داشت. کسی او را نخواهد دید تا روزی که جبرئیل رکاب اسبش را برای او بگیرد تا خداوند کاری را که شدنی است، انجام دهد...» شیخ طوسی، الغيبة، ص ۱۴۲؛ بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۹.

مادر حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه

حکایت نرجس خاتون و ازدواج او با امام حسن عسکری عجل الله تعالی فرجه، یکی از شگفتی های تاریخ و معجزه های خاندان وحی است که در منابع مختلفی آمده است برای مطالعه در این زمینه ر.ک: کمال الدین و تمام النعمة، ج ۲، باب ۴۱، ح ۱؛ دلائل الامامة، ص ۲۶۲؛ شیخ طوسی، الغيبة، ص ۲۰۸، ح ۱۷۸؛ مناقب آل ابی طالب، ج ۴، ص ۴۴؛ بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۶ و... نرجس، نام های دیگری نیز چون سوسن، صیقل و ملیکه داشت. او دختر «یوشعا» پسر قیصر روم و از نوادگان «شمعون» یکی از حواریون مسیح عجل الله تعالی فرجه بود که

ولادت بزرگ مردی از تبار آخرین پیامبر خدا، یکی از نقطه های درخشان تاریخ و مهم ترین بحث درون دینی است. باید دانست که روایات مربوط به او، به صراحت می گوید: امام مهدی عجل الله تعالی فرجه، نهمین فرزند حسین بن علی است. بدین معنا که حضرت سجاد، نخستین فرزند امام حسین عجل الله تعالی فرجه و امام باقر عجل الله تعالی فرجه دومین فرزند و فرزندزاده آن حضرت است و... بر این اساس امام حسن عسکری عجل الله تعالی فرجه، پدر گرامی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه، هشتمین فرزند امام حسین عجل الله تعالی فرجه و حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه، نهمین فرزند از نسل سیدالشهدا عجل الله تعالی فرجه است.

ولادت بزرگ مردی از تبار آخرین پیامبر خدا، یکی از نقطه های درخشان تاریخ و مهم ترین بحث درون دینی است. باید دانست که روایات مربوط به او، به صراحت می گوید: امام مهدی عجل الله تعالی فرجه، نهمین فرزند حسین بن علی است. بدین معنا که حضرت سجاد، نخستین فرزند امام حسین عجل الله تعالی فرجه و امام باقر عجل الله تعالی فرجه دومین فرزند و فرزندزاده آن حضرت است و... بر این اساس امام حسن عسکری عجل الله تعالی فرجه، پدر گرامی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه، هشتمین فرزند امام حسین عجل الله تعالی فرجه و حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه، نهمین فرزند از نسل سیدالشهدا عجل الله تعالی فرجه است. بر اساس ده ها روایت و شواهد تاریخی و گفتار مورخان، نسب شناسان و محدثان، حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه، بدون شک در زمان پدر بزرگوارش امام حسن عسکری عجل الله تعالی فرجه، تولد یافته و دنیا را به نور وجود خویش روشن ساخته است. آن حضرت در شب جمعه نیمه شعبان سال ۲۵۵ ه. ق در زمان حکومت معتمد عباسی، در سامرا متولد شد و این مسئله را جز عده ای خاص نمی دانستند و برای نوع مردم پنهان بود تا مبادا مورد گزند دشمنان عباسی و خصم بدنهاد قرار گیرد!! در روایات، به ولادت پنهانی آن حضرت اشاره شده بود: «یخفی علی الناس ولادته و لا یجیل تسميته حتى یظهره الله عزوجل»؛ امام کاظم عجل الله تعالی فرجه؛ بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۳۲. «ولادته بر مردم پوشیده می ماند و بردن نامش تا روزی که خداوند فرمان ظهورش دهد، روا نیست». موسی بن محمد بن قاسم بن حمزه فرزند امام موسی کاظم عجل الله تعالی فرجه می گوید: «حکیمه دختر امام جواد عجل الله تعالی فرجه گفت: امام حسن عسکری عجل الله تعالی فرجه کسی را به دنبال من فرستاد؛ وقتی به خدمتش رسیدم، فرمود: عصر امشب اظفار نزد ما بمان؛ امشب، شب نیمه شعبان است و خداوند امشب، حجتش را ظاهر خواهد فرمود. او حجت خدا در زمین است.

حکیمه گفت: عرض کردم: مادرش کیست؟

فرمود: نرجس؛

گفتم: قربانت شوم، اثری از حمل در او نمی بینم! فرمود: همان است که گفتم.

حکیمه گوید: به منزل مولا وارد شدم، سلام کردم و نشستم. نرجس جلو آمد تا کفش مرا از پایم در آورد، به من گفت: سرورم حالت چطور است؟ گفتم: به عکس، تو سرور من و سرور خاندانم هستی. نرجس حرف مرار د کرد و گفت: این چه حرفی است عمه؟! به او گفتم: دختر عزیزم! خداوند امشب به تو پسری عطا خواهد کرد که آقا و سرور دنیا و آخرت است. نرجس با اظهار حیا و خجالت نشست.

حکیمه گفت: وقتی نماز عشا را خواندم، اظفار کردم و به رختخواب رفتم؛ خوابم برد. نیمه شب برای نماز برخاستم، نماز تمام شد؛ دیدم نرجس خوابیده و هیچ تغییری در وضع او ایجاد نشده است. نشستم و به تعقیبات مشغول شدم؛ باز دراز کشیدم و دوباره با نگرانی بیدار شدم، نرجس خوابیده بود که بلند شد و نماز خواند.

حکیمه گوید: دچار تردید شدم، ناگاه صدای امام حسن عسکری عجل الله تعالی فرجه از همان محلی که نشسته بود، بلند شد که: «ای عمه! شتاب مکن، نزدیک است». پس سوره «سجده» و «یس» را خواندم؛ در همین اثنا نرجس به نگرانی بیدار شد، به سوی او از جا پریدم و

ویژه نامه

ولادت حضرت مهدی

به طریقی معجزه آسا از سوی خداوند برای همسری امام یازدهم برگزیده شد. خلاصه داستان چنین است:

هنگامی که نرجس در روم بود، خواب های شگفت انگیزی دید. یک بار خواب پیامبر گرامی اسلام ﷺ و حضرت عیسیٰ ﷺ را دید که او را به عقد ازدواج حضرت حسن عسکری ﷺ در آوردند. در خواب دیگری، شگفتی های دیگری دید و به دعوت حضرت فاطمه ﷺ، مسلمان شد. وی اسلام خود را از خانواده و اطرافیان خویش پنهان می داشت تا آن گاه که میان مسلمانان و رومیان جنگ در گرفت و قیصر خود به همراه لشکر، روانه جبهه های جنگ شد. نرجس در خواب فرمان یافت که به طور ناشناس، همراه کنیزان و خدمت کاران، به دنبال سپاهی برود که رهسپار مرز هستند. او چنین کرد و در مرز، برخی از طلایه داران سپاه اسلام، آنان را اسیر ساختند و بی آنکه بدانند او از خانواده قیصر است، او را همراه سایر اسیران به بغداد بردند.

این واقعه در اواخر دوران امامت حضرت هادی ﷺ روی داد. کارگزار آن حضرت، نامه ای را که امام هادی به زبان رومی نوشته بود، در بغداد به نرجس رساند و او را از برده فروشی خریداری کرد و به سامرا نزد امام هادی ﷺ برد. آن حضرت، آنچه را نرجس در خواب های خود دیده بود، به او یادآوری کرد و بشارت داد که او همسر امام حسن عسکری ﷺ و مادر فرزندی خواهد بود که بر سراسر جهان متولی می شود و زمین را از عدل و داد آکنده می سازد. آن گاه امام هادی ﷺ نرجس را به خواهر خود حکیمه - که از بانوان بزرگوار خاندان امامت بود - سپرد تا آداب اسلامی و احکام را به او بیاموزد و مدتی بعد نرجس به همسری امام حسن عسکری ﷺ درآمد صدوق، کمال الدین، ج ۲، ص ۴۱۷ - ۴۲۳؛ مناقب ابن شهر آشوب، ج ۴، ص ۴۴۰ و ۴۱۱؛ شیخ طوسی، الغیبه، ص ۱۲۴ - ۱۲۸؛ اثبات الهداة، ج ۳، ص ۳۶۳ - ۳۶۵؛ بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۶ - ۱۰ و ... اینک در سؤال آمده است «بعد از سال ۵۲۴۲. ق جنگی بین رومیان و عباسیان روی نداده است»، صحیح نیست؛ بلکه در سال ۲۴۱ و پیش از آن و پس از آن، بین عباسیان و رومیان بارها جنگ و تبادل اسیر روی داده است برای مطالعه بیشتر رک: تاریخ طبری، ج ۷، ص ۳۸۷.

در کتاب تاریخ العرب و الروم آمده است: در سال ۵۲۴۷. ق جنگ هایی بین مسلمانان و رومیان در گرفت و غنایم بسیاری به چنگ مسلمانان افتاد. در سال ۵۲۴۸. ق نیز یکی از سرداران سپاه اسلام (بلکاجور)، با رومیان جنگید و طغی آن بسیاری از اشراف روم اسیر شدند پیشوای دهم حضرت امام حجة بن الحسن المهدی، ص ۲۶ و ۲۷. (مهدویت، ۱ رحیم کارگر، کد: ۵۰۰۲۷/۸)

احیا نیمه شعبان در روایات

روایات نقل شده از پیامبر اکرم ﷺ و امامان شیعه بر اهمیت شب زنده داری و عبادت در شب نیمه شعبان تأکید دارد؛ از جمله در روایتی آمده است: جبرئیل در شب نیمه شعبان پیامبر را از خواب بیدار کرد و ایشان را به برپایی نماز، قرائت قرآن، دعا و استغفار در این شب سفارش نمود. [مجلسی، بحار الانوار، ۱۴۰۳ ج ۹۸، ص ۴۱۳]. در روایتی دیگر، یکی از همسران پیامبر از عبادت خاص و سجده های طولانی و متعدد پیامبر در شب نیمه شعبان خبر داده است. [سید بن طاووس، اقبال الأعمال، تحقیق: جواد قیومی اصفهانی، ص ۲۱۶-۲۱۷]. در احادیثی از امام علی ﷺ و امام صادق ﷺ نیز بر عبادت و انجام اعمال خاص شب نیمه شعبان تأکید شده است. [سید بن طاووس، اقبال الأعمال، تحقیق: جواد قیومی اصفهانی، ص ۵۴۰؛ مجلسی، بحار الانوار، ۱۴۰۳، ج ۹۴، ص ۸۴، ۸۵]. دسته ای دیگر از روایات، حاکی از اهمیت نیمه شعبان به سبب تولد امام مهدی ﷺ است. آخرین حجت خدا بر مردم است. [سید بن طاووس، اقبال الأعمال، تحقیق: جواد قیومی اصفهانی، ص ۲۱۸، ۲۱۹].

در برخی روایات، شب نیمه شعبان پس از شب قدر برترین شب ها دانسته شده است. گروهی از شیعیان در این شب به شب زنده داری و اعمال مذهبی مشغول می شوند. برخی از اهل سنت و طریقت های تصوف نیز به فضیلت این شب معتقدند.

اسامی دیگر شب نیمه شعبان

- برات: برات به معنای حواله، سند و نوشته ای که به کسی دهند تا به استناد آن، پول یا هر چیز دیگر را از دیگری بگیرد. به حواله معنوی نیز برات می گویند و از آنجا که در شب نیمه شعبان خداوند برات (سند) آزادی از جهنم را به بندگان خود می بخشد به این شب، شب برات گفته می شود. [دهخدا، لغت نامه، ذیل «برات»، زیر نظر محمد معین، تهران ۱۳۲۵-۱۳۵۹ ش.]
- لیلة الصک: صک معرب چک فارسی و مترادف برات است. [رامپوری، غیاث اللغات، به اهتمام منصور ثروت، ص ۵۰۳-۵۰۴].
- برات کاندیلی: در ترکیه به این شب، برات کاندیلی گفته می شود.
- شب رهایی: در آسیای جنوبی به شب نیمه شعبان، شب رهایی گفته می شود.

وقایع نیمه شعبان

- ۱- بر اساس گزارش های متعدد تاریخی و طبق دیدگاه مشهور شیعه پانزدهم شعبان [کلینی، الکافی، ۱۴۰۷ ق، ج ۱، ص ۵۱۴؛ شیخ مفید، الارشاد، ۱۴۱۳ ق، ص ۳۳۹؛ طبری، دلائل الامامة، ۱۴۱۳ ق، ص ۵۰۱؛ طوسی، کتاب الغیبه، ۱۴۱۱ ق، ص ۲۳۹]. سال ۲۵۵ [طوسی، کتاب الغیبه، ۱۴۱۱ ق، ص ۲۳۱. شیخ مفید، الارشاد، ۱۴۱۳ ق، ص ۳۴۶]. یا ۲۵۶ [کلینی، الکافی، ۱۴۰۷ ق، ج ۱، ص ۳۲۹، ج ۵ و ص ۵۱۴، ح ۱. ابن بابویه، کمال الدین و تمام النعمة، ۱۳۷۷ ش، ج ۲، ص ۱۰۴]. روز تولد امام زمان ﷺ است.
- ۲- درگذشت علی بن محمد سمری نایب خاص امام زمان و پایان غیبت صغری (۳۲۹ ق). [طوسی، الغیبه، ۱۴۱۱ ق، ص ۳۹۶، حدیث ۳۶۷].

فضیلت نیمه شعبان

روایات متعددی در اهمیت و فضیلت شب و روز نیمه شعبان وجود دارد. بخشی از فضیلت های این شب در ذیل آمده است:

- گشایش درهای خشنودی، بخشش، روزی و نیکی در شب نیمه شعبان؛ [سید بن طاووس، اقبال الأعمال، تحقیق: جواد قیومی اصفهانی، ص ۲۱۲؛ مجلسی، بحار الانوار، ۱۴۰۳ ق، ج ۹۸، ص ۴۱۳].
- تقسیم روزی و ثبت شدن زمان مرگ انسان؛ [سید بن طاووس، اقبال الأعمال، تحقیق: جواد قیومی اصفهانی، ص ۲۱۲؛ مجلسی، بحار الانوار، بیروت، ۱۴۰۳ ق، ج ۹۸، ص ۴۱۳].
- بخشیدن همه انسان ها غیر از مشرک، قمارباز، فرد قطع رحم کرده، شراب خوار و فردی که بر انجام گناه اصرار می ورزد. [سید بن طاووس، اقبال الأعمال، تحقیق: جواد قیومی اصفهانی، ص ۲۱۷-۲۱۶].
- برترین شب ها پس از شب قدر. [سید بن طاووس ص ۲۰۹؛ مجلسی، بحار الانوار، ۱۴۰۳ ق، ج ۹۴، ص ۸۵].

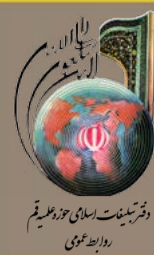
اعمال نیمه شعبان

- غسل کردن که باعث تخفیف گناهان می شود.
- احیاء این شب به نماز، دعا و استغفار.
- خواندن دعای کمیل.
- زیارت امام حسین ﷺ که باعث بخشش گناهان می شود. بر اساس برخی از روایات، روح ۱۲۴ هزار پیامبر ایشان را در این شب زیارت می کنند. در شرایطی که امکان زیارت نیست به مکان بلندی رفته و به سمت راست و چپ نگاه کند سپس سر را به سمت

ویژه نامه ولادت حضرت مهدی

رد می کنند این در حالی است که ابن تیمیه، نظریه پرداز سلفیه، نیز نتوانسته فضیلت این شب را نادیده بگیرد اما اجتماع مسلمانان در مسجد برای احیا و خواندن نماز صد رکعتی این شب را بدعت دانسته است. [ابن تیمیه، فتاوی، بیروت، دارالکتب العلمیه، چاپ اول، ج ۵، ص ۳۴۴]. بر همین اساس علمای سلفی قرن چهاردهم و پانزدهم هجری نظیر تهانوی، یوسف قرضاوی و محمد صالح منجد شب زنده داری و برگزاری مراسم شب برات را عملی بی اساس و بدعت می دانند. [تهانوی، تسهیل بهشتی زیور، به اهتمام اساتید جامع الرشید، کتاب گهر، کراچی، ۱۳۲۷ق، ص ۷۵].

اهل سنت معتقد به فضیلت نیمه شعبان، به شب زنده داری و انجام امور عبادی نظیر خواندن قرآن، برپایی نمازهای مستحبی، دعا و روزه داری در روز نیمه شعبان اهتمام می ورزند. این شب نزد آنان نیز به شب برات معروف است. [ملتان، بهاء الدین زکریا، ۱۳۹۸ق، ج ۱، ص ۱۷۴-۱۷۶؛ علوی کرمانی، سیر الاولیاء، ۱۳۹۸ق، ج ۱، ص ۴۰۵؛ نوربخش، الفقه الاحوط، ۱۳۹۳ق، ج ۱، ص ۱۱۲-۱۱۳]. خواندن صد رکعت نماز یا همان صلوة الخیر که در آن هزار بار سوره توحید خوانده می شود از جمله اعمال عبادی مشترک میان شیعه و اهل سنت است. [علوی کرمانی، سیر الاولیاء، ۱۳۹۸ق، ج ۱، ص ۴۰۵]. مراسم شب برات در برخی از مناطق اسلامی نظیر شبه قاره هند با زیارت قبور، دادن غذا و صدقه به نیازمندان همراه است. [احمد دهلوی، فرهنگ آصفیه، ذیل «شب برات»، لاهور، ۱۹۸۶م].

نیمه شعبان در ادب و شعر فارسی

نیمه شعبان در فرهنگ و ادب کهن فارسی، شب برات نامیده شده است و شاید یکی از دلایل این نام گذاری آن باشد که خداوند در این شب، برات (حواله یا سند) آزادی از دوزخ را به بندگان خود می دهد. ابوریحان بیرونی در کتاب «التفهیم» درباره شب برات چنین آورده: «... و شب پانزدهم از ماه شعبان، بزرگوار است و او را شب برات خوانند و همی پندارم، این از قبیل آن است که هر که اندرو عبادت کند و نیکی به جای آورد، بیزاری یابد از دوزخ». [ابوریحان بیرونی، التفهیم، با تجدید نظر و تعلیقات جلال الدین همایی، انجمن آثار ملی ایران، ص ۲۵۲]. محمد غیاث الدین رامپوری نیز در غیاث اللغات - یکی از فرهنگ های فارسی - شب پانزدهم شعبان را شب برات توصیف کرده است که در آن فرشتگان به فرمان خدا روزی انسان را تقسیم می کنند. [رامپوری، غیاث اللغات، به اهتمام منصور ثروت، تهران، امیرکبیر، ۱۳۹۳ش، ص ۵۰۳-۵۰۴]. در همین راستا شاعران پارسی زبان نیز در اشعار خود به شب نیمه شعبان اشاره کرده اند و از عناوینی نظیر شب برات، ليله الصک، شب بیزاری، برات از آتش دوزخ و شب عبادت برای این شب استفاده کرده اند. حافظ شیرازی در کنار کلمه برات از تعبیر شب قدر برای نیمه شعبان استفاده کرده است، که بهاء الدین خرمشاهی در کتاب «حافظ نامه» معتقد است منظور حافظ از «برات» در این بیت، شب نیمه شعبان است.

دوش وقت سحر از غصه نجاتم دادند/ واندر آن ظلمت شب آب حیاتم دادند
بیخود از شعشعه پرتو ذاتم کردند/ باده از جام تجلی صفاتم دادند
چه مبارک سحری بود و چه فرخنده شبی/ آن شب قدر که این تازه براتم دادند

جشن های نیمه شعبان

مراسم احیا و جشن نیمه شعبان در مسجد جمکران و در عراق نیز شیعیان ضمن برگزاری جشن نیمه شعبان، به زیارت امام حسین علیه السلام می روند. در سالهای اخیر پیاده روی به سمت کربلا در ایام نیمه شعبان مرسوم شده است. جشن های نیمه شعبان توسط شیعیان بحرین، یمن، مصر، لبنان و سوریه و هند نیز برگزار می شود.

آسمان بلند نموده و امام حسین را با این کلمات زیارت کند:
السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.

• خواندن دعای زیر که در حکم زیارت امام زمان عجل الله تعالی فرجه است:

اللَّهُمَّ بِحَقِّ لَيْلَتِنَا (هذه) وَمَوْلُودِهَا وَحُجَّتِكَ وَمَوْعُودِهَا الَّتِي قَرَنْتِ إِلَى فَضْلِهَا فَضْلاً فَتَمَّتْ كَلِمَتُكَ صِدْقاً وَغَدلاً لَا مَبْدَلَ لِكَلِمَاتِكَ وَلَا مُعَقَّبَ لِآيَاتِكَ نُورُكَ الْمُتَالِقُ وَضِيَاؤُكَ الْمُشْرِقُ وَالْعِلْمُ النَّوْرُ فِي طَخْيَاءِ الدِّيَجُورِ الْغَائِبِ الْمَسْتُورِ جَلَّ مَوْلِدُهُ وَكَرَّمَ مَحْتَبُهُ وَالْمَلَائِكَةُ شَهَدَةُ وَاللَّهُ نَاصِرُهُ وَمُؤَيِّدُهُ إِذَا أَنْ مِيعَادُهُ وَالْمَلَائِكَةُ أَمَدُ أَذَى سَيْفِ اللَّهِ الَّتِي لَا يَنْبُو وَنُورُهُ الَّتِي لَا يَخْبُو وَذُو الْجَلِيمِ الَّتِي لَا يَضْبُو مَدَارَ الدَّهْرِ وَنَوَامِيسِ الْعَصْرِ وَوَلَاةِ الْأَمْرِ وَالْمُنَزَّلِ عَلَيْهِمْ مَا يَنْتَزِلُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ وَأَصْحَابِ الْحَشْرِ وَالنَّشْرِ تَرَاجِمَهُ وَحِيَهُ وَوَلَاةِ أَمْرِهِ وَنَهْيِهِ اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَى خَاتِمِهِمْ وَقَائِمِهِمْ الْمَسْتُورِ عَنْ عَوَالِمِهِمْ اللَّهُمَّ وَأَذْرِكْ بِنَاءِ أَيْمَانِهِمْ وَظُهُورَهُمْ وَقِيَامَهُ وَاجْعَلْنَا مِنْ أَنْصَارِهِ وَأَقْرِنْ ثَارَنَا بِشَارِهِ وَاجْعَلْنَا فِي أَعْوَانِهِ وَخُلَصَائِهِ وَأَخِينَا فِي دَوْلَتِهِ نَاعِمِينَ وَبُخْبَتِيهِ غَانِمِينَ وَبِحَقِّهِ قَائِمِينَ وَمِنْ السُّوءِ سَالِمِينَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَصَلَوَاتُهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الصَّادِقِينَ وَعَنْتِهِ التَّاطِقِينَ وَالْعَنْ جَمِيعَ الظَّالِمِينَ وَاجْعَلْنَا وَبَيْنَهُمْ يَا أَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ.

• صلوات هر روز که در وقت زوال به خواندن آن سفارش شده است.

• خواندن دعای زیر که پیامبر ص در شب نیمه شعبان می خواندند:

اللَّهُمَّ أَقْسِمُ لَنَا مِنْ خَشْيَتِكَ مَا يَحُولُ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعْصِيَتِكَ وَمِنْ طَاعَتِكَ مَا تُبَلِّغُنَا بِهِ رِضْوَانَكَ وَمِنْ الْيَقِينِ مَا يَهْوُونَ عَلَيْنَا بِهِ مُصِيبَاتِ الدُّنْيَا اللَّهُمَّ أَمْتَعْنَا بِأَسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا وَقُوتِنَا مَا أَحْيَيْتَنَا وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا وَاجْعَلْ ثَارَنَا عَلَى مَنْ ظَلَمْنَا وَأَنْصُرْنَا عَلَى مَنْ عَادَانَا وَلَا تَجْعَلْ مُصِيبَتَنَا فِي دِينِنَا وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا أَكْبَرَ هَمِّنَا وَلَا مَبْلَغَ عِلْمِنَا وَلَا تَسْلُطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَرْحَمُنَا بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

• ذکرهای «سُبْحَانَ اللَّهِ»، «الْحَمْدُ لِلَّهِ»، «اللَّهُ أَكْبَرُ» و «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» صد مرتبه گفته شود.

• خواندن نماز جعفر طیار.

• خواندن چهار رکعت نماز، در هر رکعت حمد و توحید صد مرتبه پس از نماز دعای زیر خوانده شود:

اللَّهُمَّ إِنِّي إِلَيْكَ فَاقِرٌ وَمِنْ عَذَابِكَ خَائِفٌ مُسْتَجِيرٌ اللَّهُمَّ لَا تُبَدِّلْ إِسْمِي وَلَا تُغَيِّرْ جِسْمِي وَلَا تَجْهَدْ بِلَائِي وَلَا تُشْمِتْ بِي أَعْدَائِي أَعُوذُ بِعَفْوِكَ مِنْ عِقَابِكَ وَأَعُوذُ بِرَحْمَتِكَ مِنْ عَذَابِكَ وَأَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ جَلَّ ثَنَاؤُكَ أَنْتَ كَمَا أَتَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ وَفَوْقَ مَا يَقُولُ الْقَائِلُونَ.

روز نیمه شعبان

• زیارت امام زمان که در هر زمان و مکان نیز استحباب دارد.

• دعا برای تعجیل امام زمان عجل الله تعالی فرجه.

نیمه شعبان از دیدگاه اهل سنت

پانزدهم شعبان تنها برای شیعیان اهمیت ندارد بلکه برای اهل سنت به ویژه طریقت های تصوف آن نیز جایگاه خاصی دارد. روایات متعددی از پیامبر ص و صحابه درباره اهمیت عبادت در این شب و مشخص شدن روزی و مقدرات انسان در آن وجود دارد. [منذری، الترغیب والترهیب، ۱۴۱۷ق، ج ۲، ص ۷۳، ۷۴؛ ج ۳، ص ۶۷، ۲۳۳ و ۳۰۷-۳۰۹؛ البانی، السلسلة الصحيحة، ۱۴۱۵ق، ج ۳، ص ۱۳۵؛ ج ۴، ص ۸۶؛ ابن حجر عسقلانی، الأمالی المطلقة، ۱۴۱۶ق، ص ۵۲؛ بیهقی، شعب الایمان، بیروت، ۱۴۲۱ق، ج ۳، ص ۳۷۸-۳۸۶؛ احمد نگری، جامع العلوم، ۱۳۹۵ق، ج ۳، ص ۱۷۹]. برخی از علمای اهل سنت در صحت این روایات تردید داشته و وجود فضیلت برای شب نیمه شعبان را

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

